

Kruispuntdenken

een introductie

Dag van de 4de Pijler

Brussel

Fatma Arikoglu

'70

1. Verschillende visies op gelijkheid en inclusie:

1. Formele gelijkheid
2. Gelijke kansen en positieve actie
3. Diversiteit(smanagement)

2. Kruispuntdenken

- Oorsprong
- Belangrijkste principes
- Toepassing: organisatie-en teamniveau
- KPD vandaag

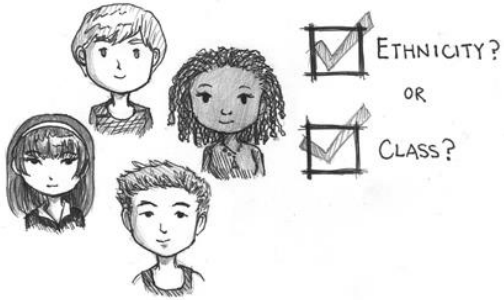

Jud Guiteau

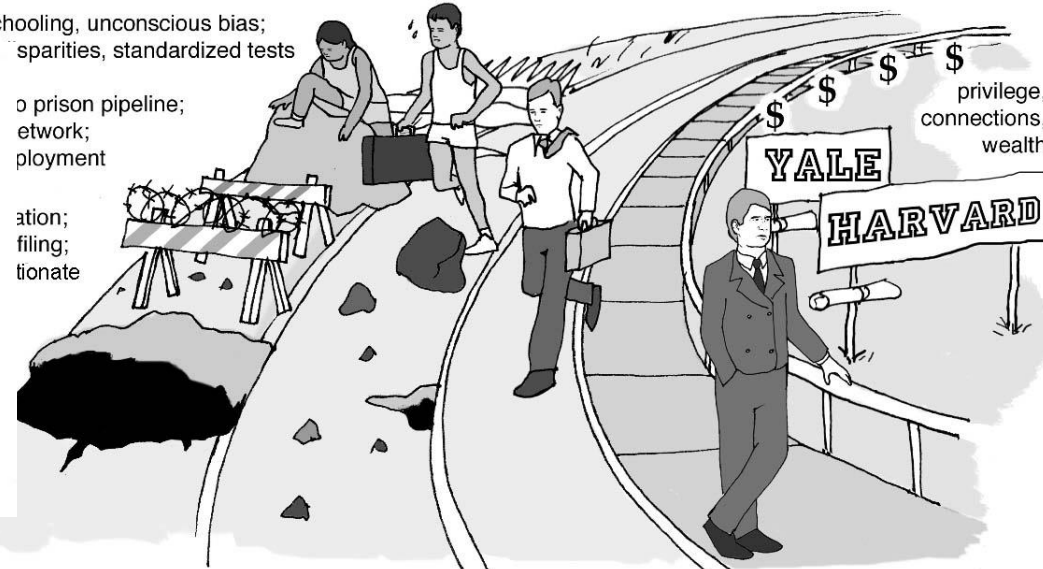
Affirmative Action

poor schooling, unconscious bias;
 disparities, standardized tests

no prison pipeline;
 network;
 employment

education;
 filing;
 litigation

privilege,
 connections,
 wealth

AFFIRMATIVE ACTION

IS A

NEGATIVE REACTION

Only racists consider race

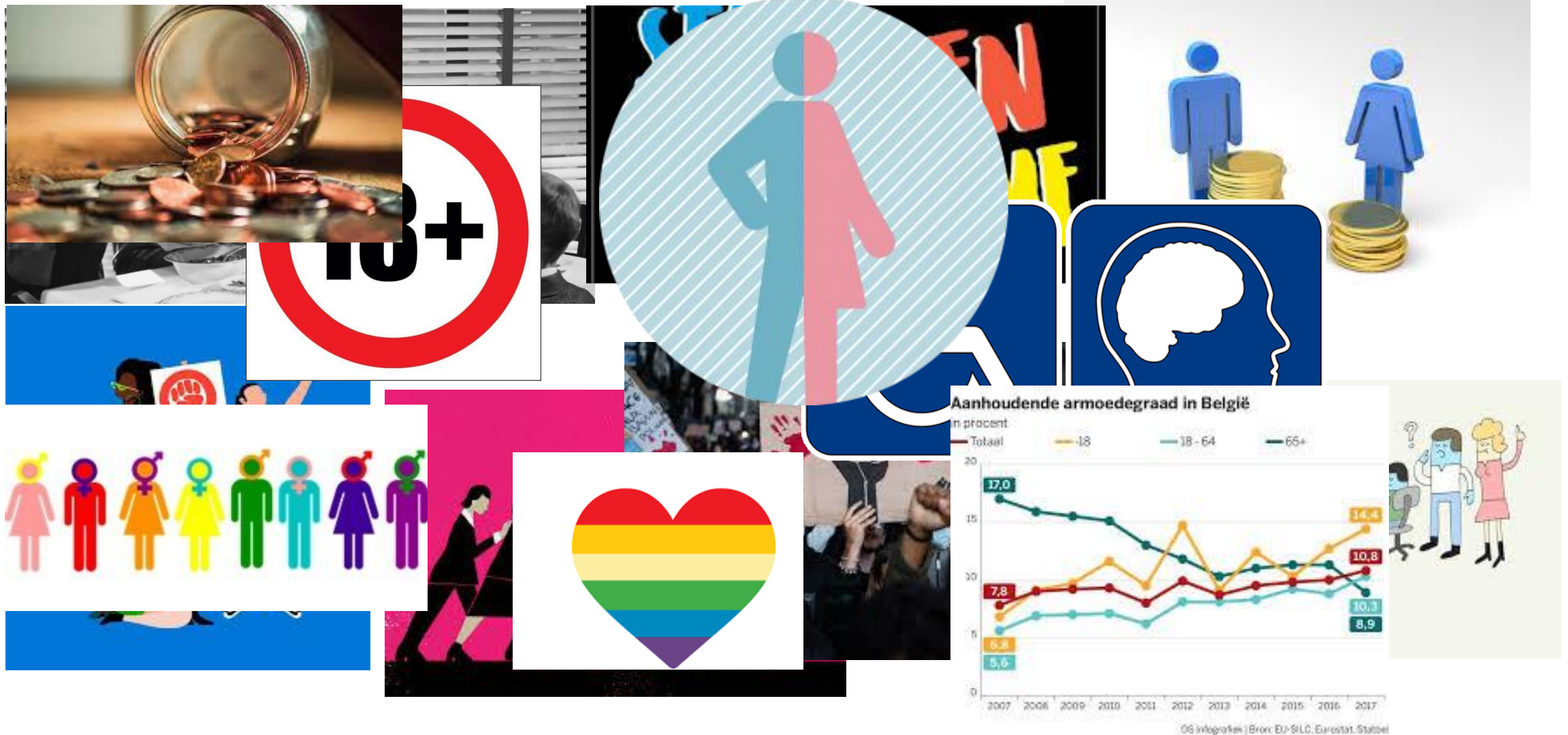
DIVERSITY

Valkuilen binnen het 'diversiteitsdenken' / doelgroepdenken

- Herleiden tot 1 dimensie : cultuur (*versus complexiteit*)
- Culturaliseren
- Categorieaal denken : 'autochtoon' versus 'allochtoon'
- Beeldvorming minderheidsgroepen
- "Interculturele communicatie = communicatie tussen mensen met andere culturen"
 - → effect van spreken in een andere taal : onderschat
- Handelingsverlegenheid
-

Gender, etniciteit, handicap, leeftijd, sociale klasse, seksuele voorkeur, en .. en .. en ...

KRUISPUNTDENKEN

- Kader / bril
- ~~1 dimensie of unitaire benadering van discriminatie of priviligering~~
- Verschillende ordeningsprincipes : verbonden aan elkaar
 - Gelijktijdig werkzaam
 - Invloed op elkaar
- Machtsverschillen en normen
- Discriminatie & privileges
- Combinatie (kruising) analyseren → blinde vlekken

intersectionality

Oorsprong en ontstaan KRUISPUNTDENKEN

Jaren '70: als kritiek van “black feminists” in de V.S. (Collins, hooks, Crenshaw...):

- Op het witte middenklasse-feminisme: **gender** als belangrijkste breuklijn
→ alle vrouwen op dezelfde manier onderdrukt
- Op de antiracistische beweging: “**ras**”/**ethniciteit** als belangrijkste breuklijn
→ alle zwarten op gelijke wijze onderdrukt

Onzichtbaarheid van *specifieke* ervaringen van zwarte vrouwen:

- ontkenning van “ras” door witte feministen &
- ontkenning van gender door zwarte antiracisten

Sojourner Truth – kruispuntdenkster avant la lettre (19de eeuw)

Tot slavin gemaakte, zwarte vrouwenrechtenactiviste en tegenstander van de slavernij

Bekend van de mooie speech *'Ain't I A Woman?'*
(Ohio Women's Rights Convention in **1851**)

Voorgedragen door de zwarte feministe Alice Walker:
<http://www.youtube.com/watch?v=EsjdLL3MrKk>

Toont het belang aan om binnen het feminisme (eender welke stroming) steeds **zelfkritiek** en een **intersectioneel perspectief** centraal te stellen

Black feminism

Enkele bekende namen: **bell hooks, Barbara Smith, Audre Lorde, Patricia Hill Collins, Alice Walker, Angela Davis**

Doel:

Emancipatie van de zwarte vrouw, vanuit een intersectioneel perspectief

Groepen (vb.)

National Black Feminist Organization (NBFO, New York, 1973)

The Combahee River Collective (Boston, 1974)

Kimberlé Crenshaw: “intersectionality”

feministische critical race & legal theory professor (UCLA, V.S.)

De 1e theoretische conceptualisering van kruispuntdenken of intersectionaliteit (1989)

Zij duidde daarmee op een manier van denken binnen genderstudies aan (...) waarin gender, ‘ras’/etniciteit, klasse, seksualiteit en andere assen van betekenisgeving, zoals leeftijd, nationaliteit en religie, **elkaar co-construeren** en **tegelijkertijd werkzaam** zijn .

Theorie < de praktijk: antidiscriminatierechtszaken in de VS.

Gloria Wekker

Eerste zwarte vrouwelijke professor in Nederland.

Nu emerita hoogleraar gender en etniciteit aan de Universiteit Utrecht.

Introduceerde het concept intersectionaliteit na haar doctoraat in de VS in Nederland, en ruimer, in Europa.

Volgens Wekker is een kruispuntperspectief cruciaal, omdat:

“Vrouwenstudies die de intersecties of kruispunten van haar centrale as gender met andere assen van differentiatie niet erkennen, blijven irrelevant voor de meeste vrouwen ter wereld.”

(Wekker, Gloria (1995). 'After the Last Sky, Where Do the Birds Fly?')

Tip: *“White Innocence” (2016) of “Witte onschuld” (2017)*

Fighting words

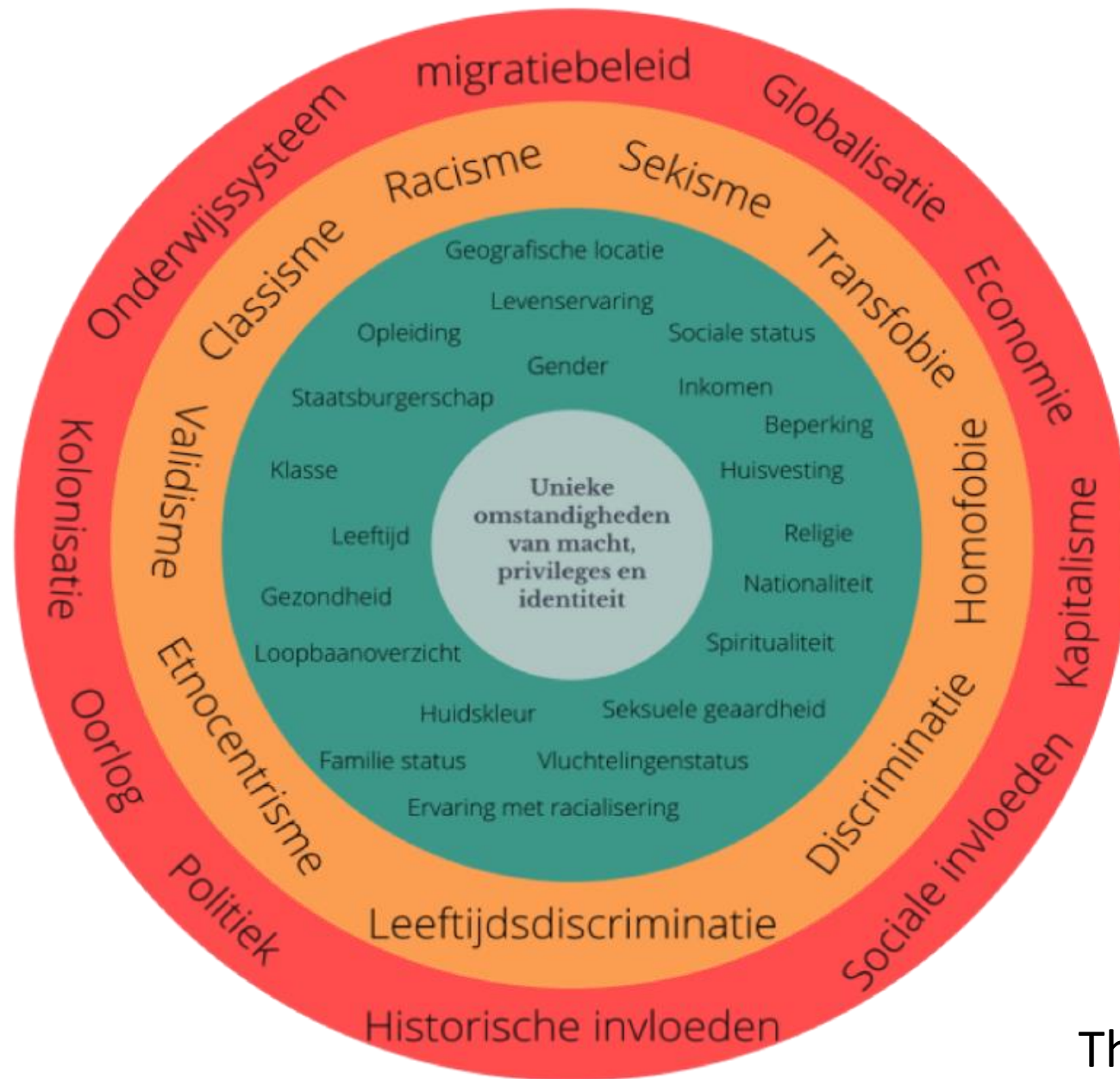
BLACK WOMEN
& THE SEARCH FOR JUSTICE

Patricia Hill
Collins

“Rather than examining **race**, **gender**, **class**, and **nation** as distinctive hierarchies, intersectionality examines **how they mutually construct one another’s**”

(Collins, 1998)

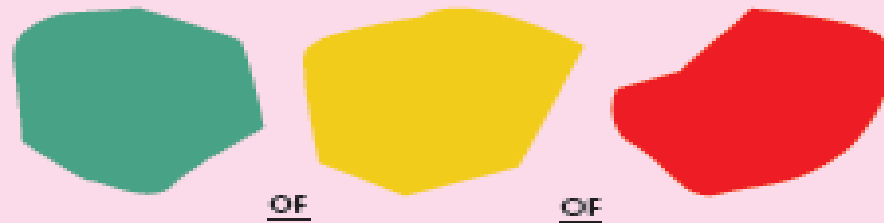
The intersectionality Wheel
Joanna Simpson

OPPRESSION
OLYMPICS

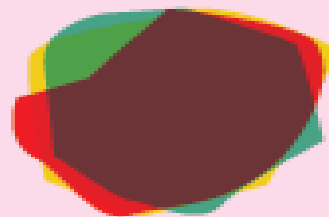

KRUISPUNTDENKEN, EEN EN-EN-VERHAAL

OF

OF

EN-EN-EN

Sana

Kruispuntdenken

- Machtsverschillen in de maatschappij: focus terug op **ongelijkheid**
- **Wisselwerking & samenhang** tussen ordeningsprincipes + impact ervan
- Wie is er in een bepaalde **context** in- of uitgesloten en op basis van welke **criteria**?
- Machtsposities niet benoemd; onzichtbaar en 'neutraal' (vb. vaak wordt de etniciteit van witte mensen niet benoemd of onderscheiden, net zoals de seksualiteit van hetero's, etc.) (= **privilege**)
- In relatie tot identiteit: meervoudige **identiteit**. Heb oog voor hybride identiteiten en posities (want leiden tot andere vormen van **uitsluiting**)
- Aandacht voor verschillen binnen groepen/oog voor **overeenkomsten** tussen groepen

Kruispuntdenken

- Kruising van identiteiten en diens machtsmechanismen, en **geen prioritering** van identiteiten
- Belang van **context**
- **Complexiteit** sociale positioneringen
- Drieluik als basis : geslacht, sociale klasse en etniciteit

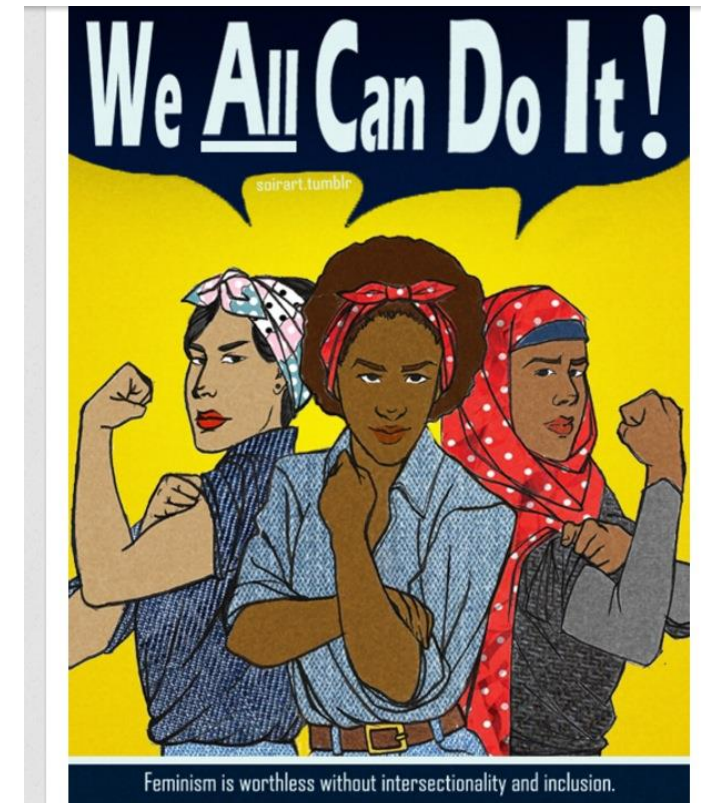
THERE IS NO SUCH THING
AS A SINGLE-ISSUE
STRUGGLE BECAUSE
WE DO NOT LIVE
SINGLE-ISSUE LIVES.

- AUDRE LORDE

Handleiding voor professionelen die intersectionaliteit of kruispuntdenken in de eigen organisatie willen toepassen:

gratis downloadbaar op www.ellavzw.be

- 📖 Lutz, Helma e.a. (2011) *Framing intersectionality. Debates on a multi-faceted concept in gender studies*. (p. 55-65: “The discursive politics of feminist intersectionality” van M.M. Ferree)
- 📖 Davis, Angela (2011) *Women, Race, Class*.
- 📖 Creshaw, Kimberle (1991) Mapping the margins: intersectionality, identity politics, and violence against women of color. In: *Stanford Law Review* 1991: 1241-1299.
- 📖 Wekker, Gloria (2018) *Witte onschuld*.
- 📖 Michael Kimmel (2010) *A Pedagogy of the Oppressor*
- 📖 Allan Johnson (2001) *Privilege, Power, Difference and Us*

KRUISPUNTDENKEN VANDAAG

Nieuwe diversiteit?

Macht en ongelijkheid worden opnieuw onzichtbaar gemaakt

Geen verwijzingen naar **radicale wortels** van KPD bij zwarte linkse feministen

“academisch” concept

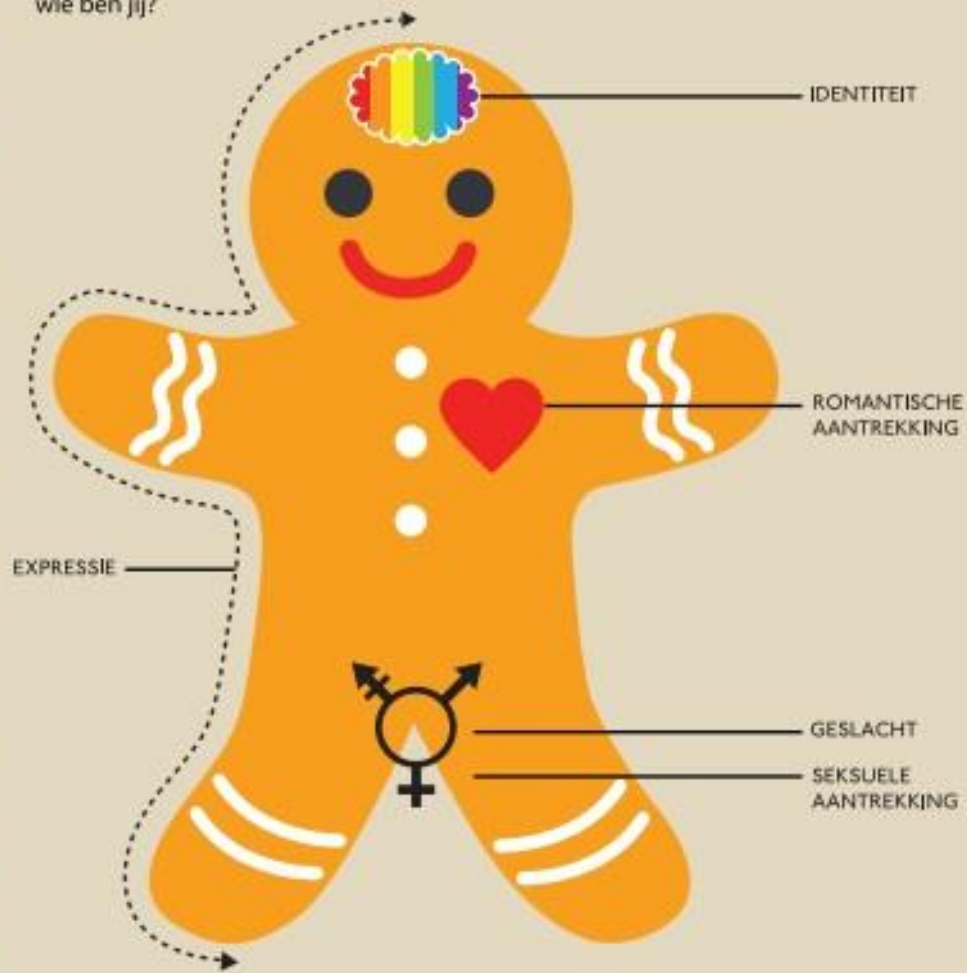
Aangepast (gedisciplineerd) aan werking van instellingen en organisaties die precies deel zijn van ongelijke machtsverhoudingen (voorbeelden?)

**THERE IS NO SUCH THING
AS A SINGLE-ISSUE
STRUGGLE BECAUSE
WE DO NOT LIVE
SINGLE-ISSUE LIVES.**

- AUDRE LORDE

DE GENDERKOEK

Ieder denkt dat hij weet wat gender is, maar toch blijkt het altijd toch net iets complexer. Het is niet binair. Niet of/of. Soms zelfs en/en. Een beetje dit, een beetje dat. Een hele koek kortom, en daarom de moeite waard om er je tanden eens in te zetten: wie ben jij?

OPROEPER VOOR HELPER'S, EN TRANSJURIDIEEL

naar The Genderbread Person v2.0 by "it's pronounced Metrosexual"

* omcirkelen wat meest van belang is

ella

kenniscentrum
gender en etniciteit

www.ellavzw.be

02/229.38.95

info@ellavzw.be

Contact Fatma Arikoglu:
Fatma.Arikoglu@ellavzw.be
0485 64 06 06